

Яворський П. Р.

МОНАРХІЧНА ФОРМА ПРАВЛІННЯ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.

В юридичній науці під поняттям монархії у перекладі з грецької «єдиновладдя») розуміють форму правління, за якої верховна влада в державі повністю або частково зосереджена в руках одноосібного, найчастіше спадкового, глави держави – монарха.

Основними ознаками класичної монархічної форми правління є:

- Існування одноособного глави держави, що користується своєю владою довічно;
- Спадковий порядок наступності верховної влади;
- Монарх уособлює єдність нації, історичну спадкоємність традиції, представляє державу на міжнародній арені;
- Юридичний імунітет і незалежність монарха, що підкреслює інститут контрасігнатури.
- Монархія, порівняно з республіканською формою правління має ряд переваг, а саме:
- Монарх, як правило, з дитинства виховується з урахуванням того, що в майбутньому він стане верховним правителем держави. Це дозволяє йому розвивати якості, необхідні для такої посади і гарантує, що влада в ході псевдodemократичних махінацій не отримає людина некомпетентна або зловмисний;
- Заміщення влади проходить не за здібностями кандидата, а завдяки випадку народження, що знижує можливість проникнення у владу людей, для яких влада є самоціллю.
- Монархія забезпечує єдність і, як наслідок, міцність системи влади;
- Монарх в силу свого положення вище будь-якої політичної партії і тому є неупередженої політичною фігурою;
- При монархії більше можливості здійснити які-небудь довгострокові перетворення у громадському житті;
- При монархії більше можливості здійснити кардинальні перетворення, необхідні в довгостроковій перспективі, але непопулярні в короткостроковій;
- Монарх набагато більше, ніж обраний керівник, усвідомлює свою відповідальність за державу.

Розрізняють деякі види монархії, найбільш поширеними з яких є абсолютна, дуалістична та парламентарна монархія. Абсолютна монархія — це форма правління, за якої верховна влада зосереджена в руках одноособового глави держави (монарха). Дуалістична монархія — це форма правління, де монарх - глава держави - особисто формує склад уряду, яким керує сам або через прем'єр-міністра, якого він призначає. Парламентарна

(парламентська) монархія – це така монархія, за якої влада монарха суттєво обмежена у всіх сферах здійснення державної влади, за ним лише формально зберігається статус глави держави, який, як правило, обмежується лише представницькими функціями.

Робота виконана під керівництвом ст. викл. кафедри українознавства і політології Варич О. П.